

Vroeger waren de boeken van Havank populair, ik las ze ooit ook allemaal. De setting - Frankrijk, het land van mijn vakanties - vormde een aantrekkelijke achtergrond. De hoofdpersoon - de Schaduw - had een collega, Bruno Silvère genaamd en aan hem schreef de auteur in 'De versierde bedstee' een interessante gedachtegang toe, namelijk dat:

een verkeerd spoor vaak op een gegeven punt het goede kruist...

Een misvatting, want in de drie dimensionale ruimte kruisen sporen elkaar alleen, als ze in hetzelfde vlak liggen, dus tweedimensionaal zijn. En in 'sporenland' zijn er juist heel veel dimensies.

Tweedimensionale denkers snappen dat niet. Ik noem er twee: Bas Haan en professor van Koppen. Zij erkennen, dat er sprake is van een vals spoor in de Deventer Moordzaak, de geurproef, waaraan Ernest Louwes bleef hangen, maar wijzen erop, dat zijn DNA werd aangetroffen op de plaats delict. In de gedachte dat zijn DNA daar al was voor het delict had plaatsgevonden gaan ze niet mee.

Het valse spoor heeft meerdere dimensies, zo schreef ik al. Het spoor dat het alibi van Louwes moest weerleggen - het zogenaamde GSM-bewijs - werd ontkracht in meerdere instanties. Eerst bleken er wel degelijke bijzondere weersomstandigheden te zijn opgetreden, vastgelegd door onze eigen KNMI, later bleek ook nog eens was gerekend met verkeerde veronderstellingen in tijd (protocollen van 2003 en masten uit 2005) en plaats (plaats van bellen; Louwes meldde niet bij 't Harde maar wel nabij Harderwijk te hebben gebeld, dat werd stomweg genegeerd en over het hoofd gezien).

Over dimensies gesproken. Het onderzoek bleek niet in staat meer het juiste tijdstip van het delict te berekenen, omdat de schouwarts met zijn thermometer werd weggestuurd alvorens een belangrijke lijkmeting te verrichten. Alle andere indicatoren (de ingeworpen post, zogenaamde gemiste afspraken) blijken besmet en de zichtbare sporen op het stoffelijke overschot wijzen op een ander moment van overlijden, evenals het telefoonbewijs; het geheugen van de telefoon bleek miraculeus nog op vrijdagmiddag te zijn gewist, dus postuum volgens het scenario van de recherche. En dan waren er nog zes ooggetuigen...

Maar hier pakken we nog eens terug op het DNA.

Spoor #10 is een vals spoor. Spoor #10 zit vol DNA van Ernest Louwes, daar is geen twijfel over mogelijk. Boordenvol. Zo vol, dat het NFI stelde, dat er alleen maar DNA van Louwes inzat. En dat laatste stapje is vals. Vals genoeg, om dit gehele spoor als vals te kunnen betitelen. Want in het spoor zit een stipje bloed, dat met deze valse stap verheven werd tot bloed van Ernest Louwes. Eén van de betrokkenen sprak zelfs van een klassiek spoor. Bedoeld was eigenlijk, een spoor dat werd vastgesteld los van het DNA-bewijs. En dat is ook compleet vals. Want dan moet je de bloedgroep bepalen en dat werd nooit gedaan

(Hoge Raad , 22-02-2005 ECLI:NL:HR:2005:AR5714):

Daarbij verdient opmerking dat in het onderhavige geval niet alleen DNA-profielen van de verdachte zijn aangetroffen, maar ook een klassiek biologisch spoor, te weten een van verdachte afkomstig bloedvlekje op de kraag van de blouse van het slachtoffer.

Dit alles maakt het mogelijk, dat er een krankjormige beschouwing, zoals van Professor Machielse kon opduiken

(Hoge Raad 18-03-2008 ECLI:NL:HR:2008:BA1024):

7.4.1. De omstandigheid sub e heeft betrekking op het oordeel van het Hof dat de sporen op de blouse "redelijkerwijze geen andere uitleg toelaten dan dat deze moeten zijn ontstaan bij het plegen van het delict". Volgens de aanvraag is dit oordeel niet te verenigen met het FSS-rapport, aangezien dit rapport steun geeft aan de door het Hof verworpen hypothese dat het DNA-materiaal van de aanvrager is overgedragen via zakelijk contact.

Tegen dit oordeel werd dus een herziening aangevraagd...

7.4.2. Bij de stukken waarover het Hof beschikte, bevindt zich een NFI-rapport van 19 januari 2004, opgemaakt door dr. Kloosterman en ing. Eikelenboom. Dit rapport houdt onder meer het volgende in:

"In tegenstelling tot DNA-profielen van klassieke biologische sporen - zoals bloed en sperma - vormen DNA-profielen van niet-gekaracteriseerde biologische microsporen over het algemeen geen direct bewijs. Wel hebben zij mogelijk een indirecte bewijswaarde. Het probleem is dat er vaak verscheidene verklaringen mogelijk zijn voor de aanwezigheid van niet nader te specificeren celmateriaal op een plaats delict of op een stuk van overtuiging".

Het oordeel was al bij voorbaat in strijd met de wetenschap omtrent DNA-sporen...

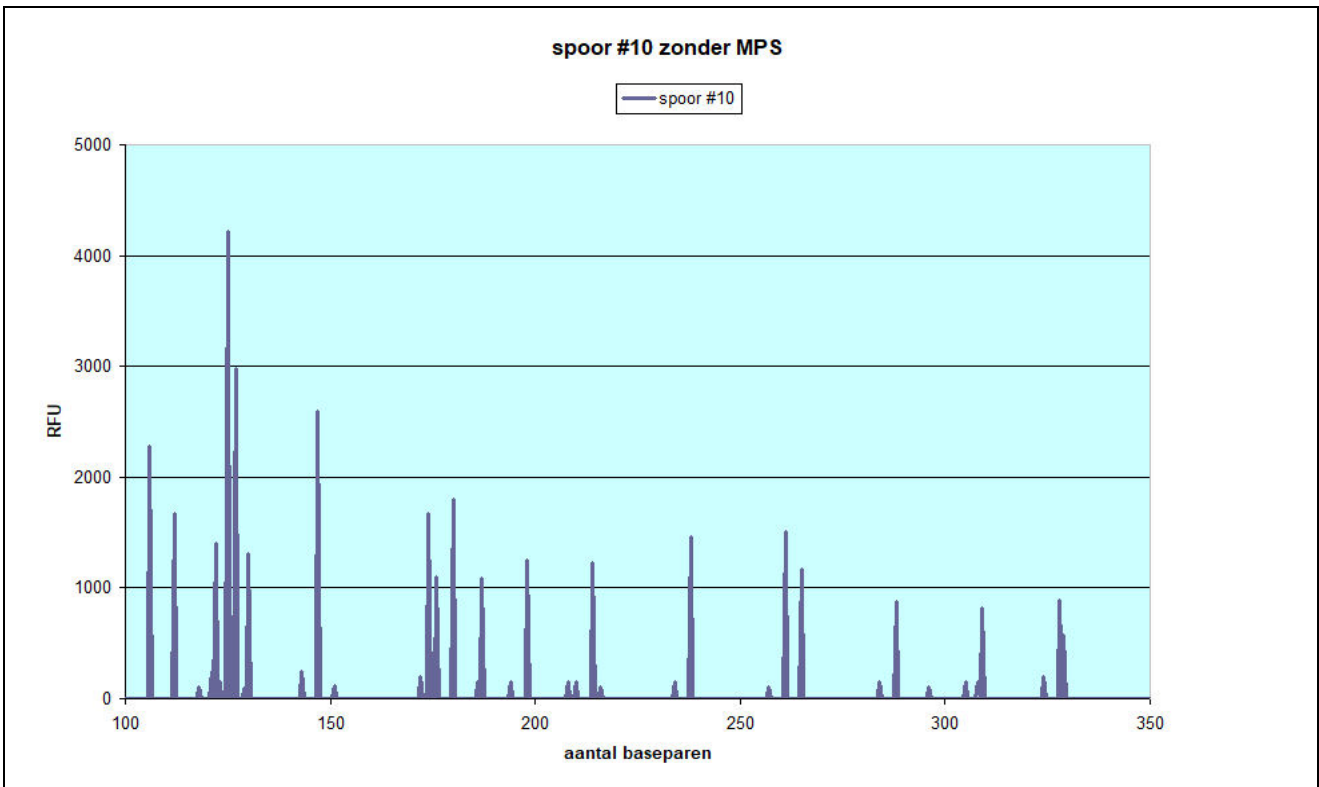
7.4.3. Het onder e aangevoerde vormt derhalve niet een novum.

Want dat e.e.a. niet klopte wist het Hof al, daar kun je geen bezwaar tegen maken... Hoeveel klompen breken hier?

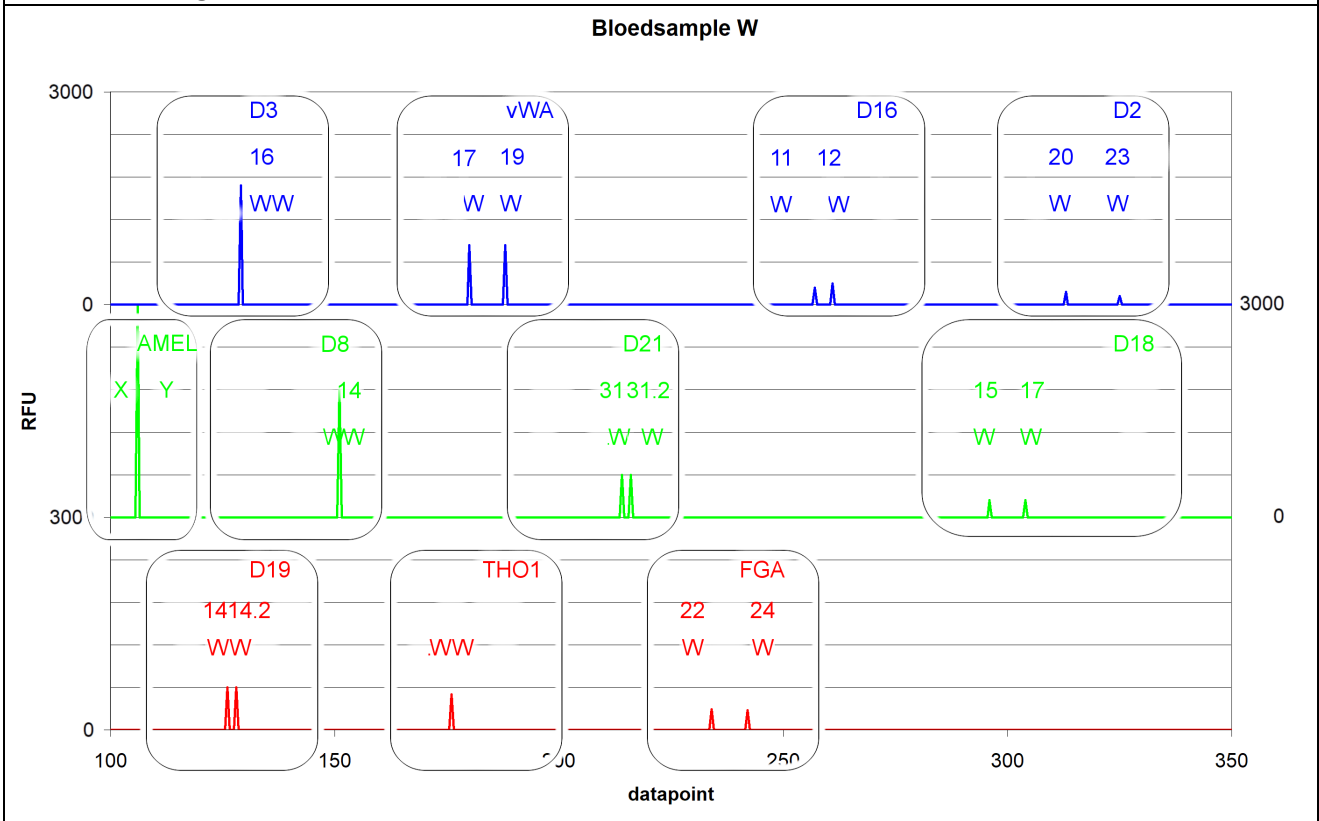
Om duidelijk te maken, dat spoor #10 een samengesteld spoor is heb ik de ongemengde DNA-sporen van Ernest Louwes (L) en mevrouw Wittemberg (W; zgn. referentie sporen) met elkaar gemengd in de verhouding van 1 : 10. Omdat het referentiespoor van L ongeveer 2x zo sterk is dan dat van W, komt dit erop neer, dat het nieuwe profiel ongeveer 5% DNA van W bevat. Dit komt in sterke mate overeen met de afmeting van het bloedspoor in spoor #10 ten opzichte van het gehele uitgeknipte spoor #10, want er is in een wijde boog om het bloedspoor heen geknipt én het bloedspoor heeft een lage kleurintensiteit.

Het resultaat gaan we vervolgens vergelijken met spoor #10. Zo'n vergelijk is niet eenvoudig, want een DNA-spoor staat altijd in drie etages weergegeven. We gaan dus etage voor etage afbeelden en vergelijken. Van boven naar beneden, steeds eerst de reconstructie en daaronder het echte spoor #10 en tenslotte het referentiespoor van Louwes. En op de kleintjes letten!

Eerst moeten we nog een paar algemeenheden over DNA-onderzoek bespreken, alvorens van start te gaan. We nemen er een voorbeeld bij:

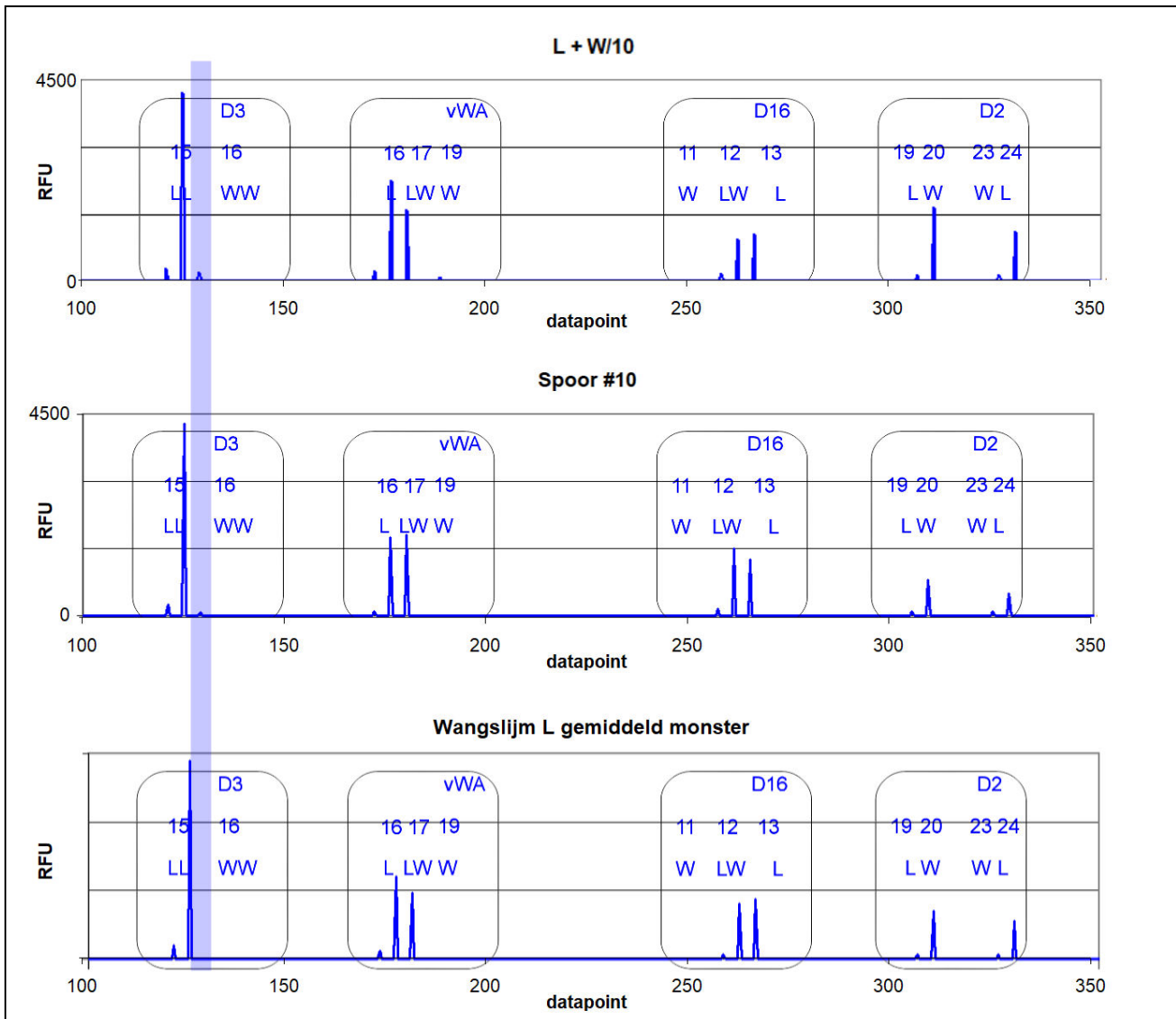
Eigenlijk ziet een DNA-profiel er zo uit, als hierboven weergegeven. De pieken staan erg dicht bij elkaar, omdat de resultaten van verschillende chromosomen allemaal bij elkaar staan. Daar wordt niemand wijs uit; men heeft een truc bedacht, om deze grafiek in drie grafieken te splitsen. Het optekenen van pieken gebeurt namelijk door het meten van lichtflitsen. En men kan het zo regelen, dat die lichtflitsen in drie verschillende kleuren optreden, blauw, groen en geel. En daarmee drie verschillende grafieken tekenen.

Hierdoor wordt zo'n diagram ineens veel overzichtelijker. Maar wel wordt het moeilijker twee of meer diagrammen in één oogopslag te vergelijken. Daar gaan we wat aan doen.

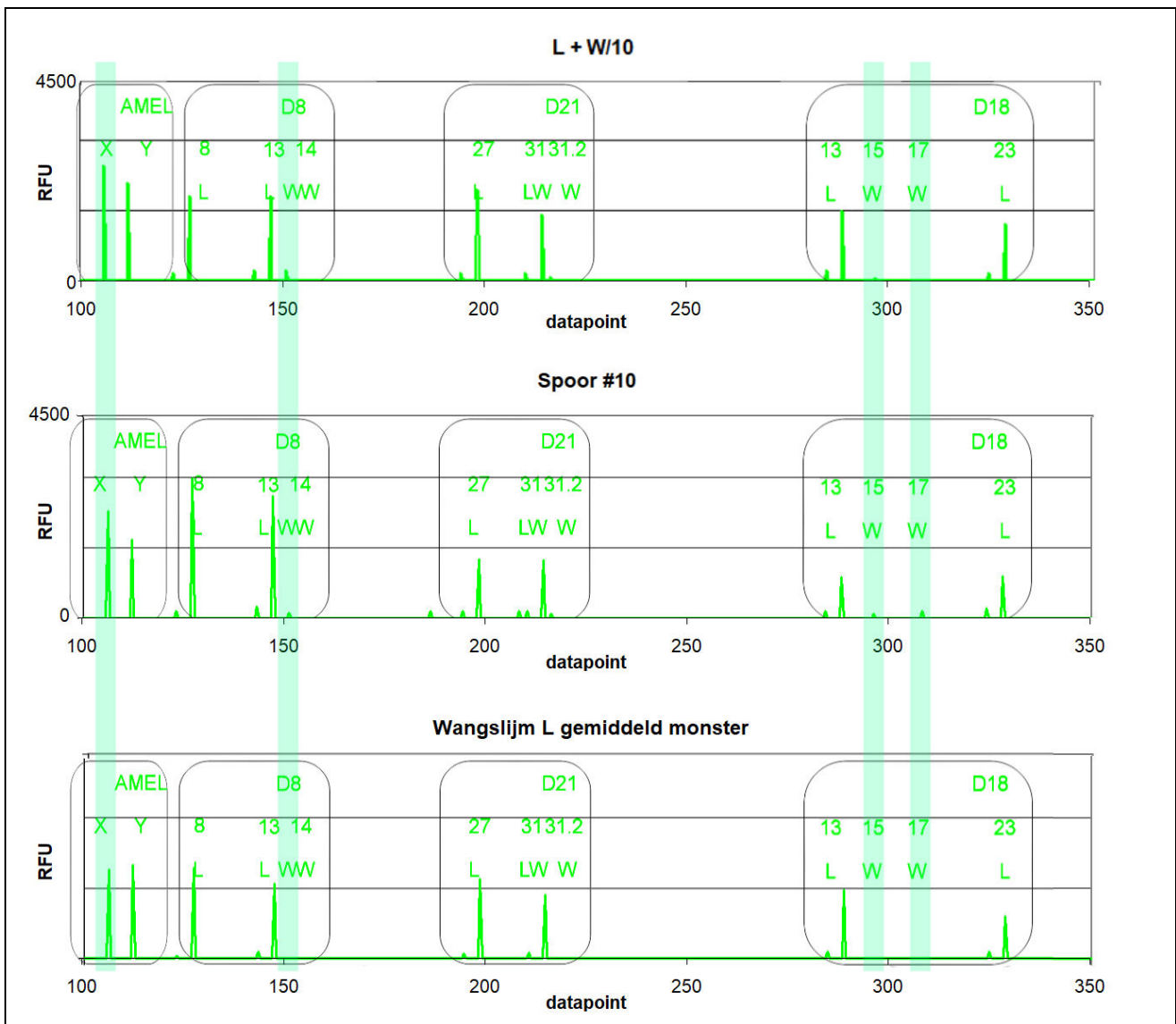
We gaan de nodige diagrammen etage voor etage vergelijken, we zetten steeds dezelfde etage van verschillende sporen onder elkaar: Hiervoor gebruiken we deze drie sporen:

1. een reconstructie volgens de hypothese, dat spoor #10 een mengspoor is van L met een beetje W (dat op de vorige pagina onderaan als voorbeeld is gebruikt).
2. spoor #10, zoals vrijgegeven door het NFI
3. het referentiespoor van L, zo nauwkeurig mogelijk bepaald door alle referentieprofielen te benutten.

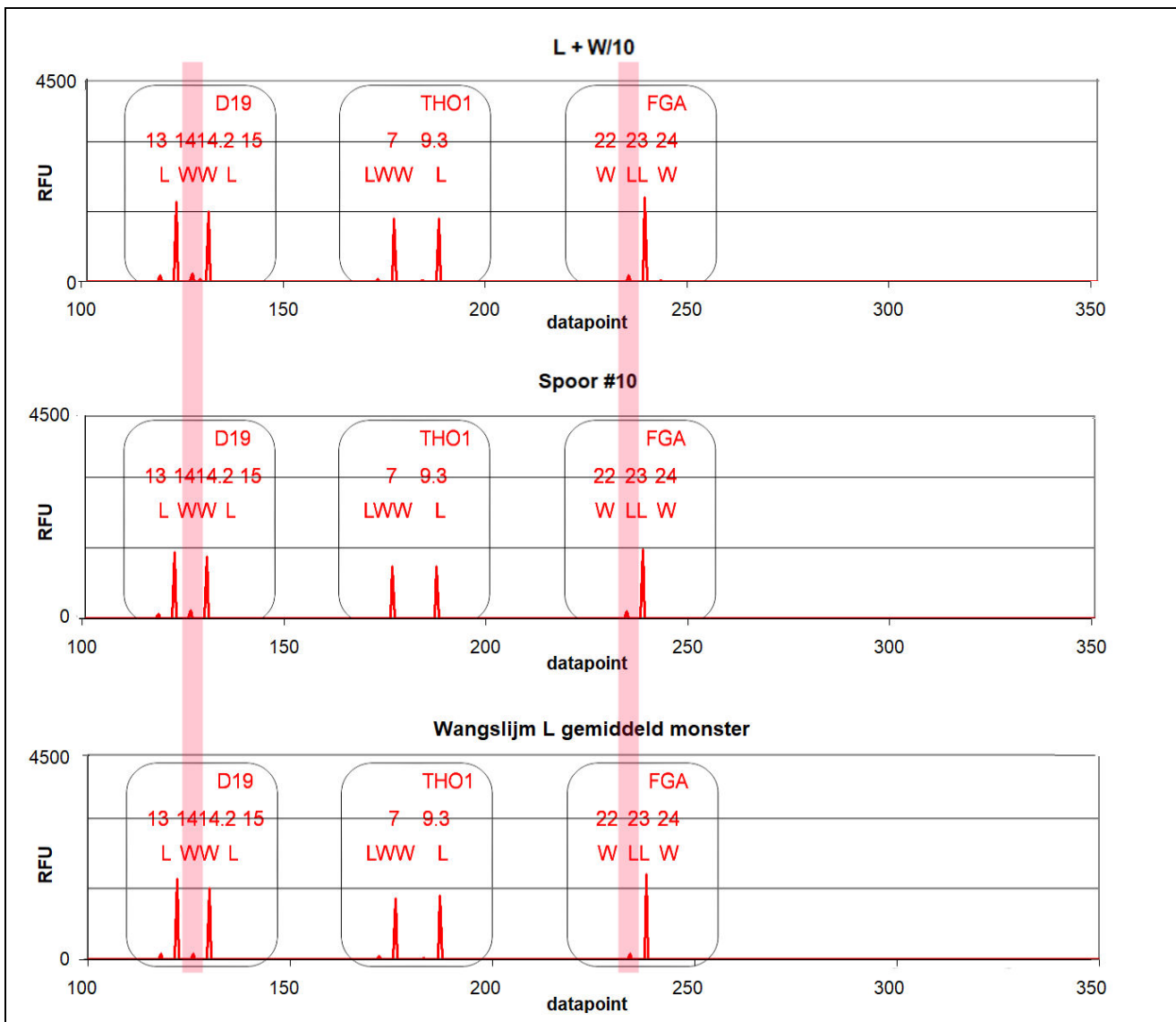
Dit is de bovenste etage, in blauw getekend, omdat de detector voor deze sporen het blauwe licht opvangt (de kleurkeuze is alleen maar symbolisch). Het NFI gaf aan, dat er met spoor D3-16 in spoor #10 (midden) iets bijzonders aan de hand was. Het had er eigenlijk niet mogen zijn. In het referentiespoor van L (onder) zit het namelijk niet. Mengden we de referentiesporen van L en W - zie het bovenste diagram - dan zit het er ineens wel. Dat is logisch, want in het referentiespoor van W is het aanwezig als een dubbele piek (WW; nogmaals, onderaan de voorgaande pagina). Het staat hier aangegeven met het symbool WW. Welke verklaring gaf het NFI voor deze afwijking? Nu, helemaal geen, lekker gemakkelijk.

Overigens is de steun voor de stelling, dat spoor #10 een mengspoor is nog bescheiden. We gaan een etage lager.

De middelste etage, in groen getekend, omdat de detector voor deze sporen het groene licht opvangt. Helemaal links staan de geslachtschromosomen aangegeven (AMEL). Omdat spoor #10 voor 90 tot 95% bestaat uit DNA van Louwes volgens de 'gemengde hypothese', zijn beide signalen nagenoeg even sterk, zeker in zijn referentieprofiel. In de profielen boven (dat is de hypothese) en midden (het eigenlijke spoor) legt de bijdrage van W - tweemaal een X - flink gewicht in de schaal en verschaft daarmee het verwachte overwicht voor X. Op D8-14 herhaalt zich het gegeven uit het eerste diagram; er verscheen een extra piek in spoor #10, die je ook in de hypothese 'gemengd' (boven) terugziet. Wordt weer zonder commentaar door het NFI aangeduid en vervolgens genegeerd. Weer een WW-piek. In D18 gebeurt op 15 en 17 ook iets opmerkelijks. Daar verschijnen in spoor #10 weer twee piekjes, minutieus, maar alleen verklaarbaar vanuit de hypothese van een mengprofiel. In de reconstructie blijven ze zelfs onzichtbaar, omdat deze uitgaat van een bijmenging van 5%. Wellicht is die dus hoger, in de richting van 10%.

Intussen zijn er vijf locaties gevonden, waar de hypothese van een gemengd profiel (L met een drupje W) de overhand heeft t.o.v. een zuiver DNA profiel van L. Een hoop locaties sloeg ik over, omdat daar de pieken van L en W samenvallen en de toestand daar vele, vele pagina's uitleg zou vergen (die uitleg staat hier: <https://deemzet.nl/6/2/5/links.htm>). We komen nu op de beletage.

Deze metingen worden verricht met geel licht. Om de symboliek hiervan door te drijven zou de leesbaarheid niet bevorderen. Daarom is dit diagram altijd in rood weergegeven. Weer vergelijken we de sporen reconstructie van L+W, het gemeten spoor #10 en het referentiespoor van L. Het NFI markeerde spoor D19-14 als bijzonder, zonder nadere uitleg. Toch zien we in het referentiespoor L op die plek ook een piek. Dat vraagt om nadere uitleg. Om een dergelijk diagram te verkrijgen, moet het gevonden spoor worden versterkt door een biochemisch proces (PCR), waarbij een kleine ontsporing kan optreden, leidend toch extra pieken van *beperkte hoogte*. Zo'n piek zien we in het referentiediagram van L op D91-14. Aan de hoogte zit een maximum. Dat maximum is in spoor #10 overschreden, en wel omdat het profiel van W daar bijna WW is en daardoor stevig bijdraagt aan het profiel. Ook op FGA-22 is sprake van een overschrijding, nu zelfs ten gevolge van een enkele W. Die markeerde het NFI niet. Geen slapende honden wakker maken..

Zonder ingewikkeld te doen bereiken we zo een punt, dat we 7-0 scoren voor de hypothese, dat spoor #10 een mengprofiel is en getalsmatig in overeenstemming met de hypothese, dat het bloedvlekje in spoor #10 maar voor 1/10 tot 1/20 deel uitmaakt van het totale spoor, dat werd uitgeknipt uit de blouse. Raadplegen we de aangehaalde link (<https://deemzet.nl/6/2/5/links.htm>), dan loopt de teller op tot ongeveer 15 - 0. Een ware korfbaluitslag, die alleen kon worden genegeerd door het achterhouden van de profielen, zodat de benodigde analyses onmogelijk werden. Voorts werd de truc doorgezet, door een niet-deskundige (ing. Eikelenboom) het woord over de DNA-resultaten te laten voeren. Toen een kamerlid (Markuzower) daarover doorvroeg,

kwam de minister (Yeşilgöz-Zegerius; 9 mei 2022) met het volgende merkwaardige ook al niet-deskundige antwoord:

De betreffende medewerker is een voormalig medewerker van het NFI. Tijdens zijn dienstbetrekking bij het NFI was hij niet bevoegd tot het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van het opstellen van DNA-profielen en was dat evenmin onderdeel van zijn werkzaamheden. Betreffende medewerker was tekenbevoegd voor bloedspoorpatroonanalyse en rapporteerde enkel over dit deel van het onderzoek in de Deventer moordzaak.

Heel in de verte hoor ik een tegenwerping: *er waren toch nog meer DNA-sporen?* En het antwoord is volmondig ja. Er waren zelfs DNA sporen die nooit werden onderzocht, omdat het resultaat zou betekenen, dat daarmee de verdachte kon worden vrijgepleit. Er werden door de eerdergenoemde onderzoeker ook nog DNA-sporen aan het TV-publiek getoond, die DNA van Louwes zouden bevatten. Alleen vergiste hij zich: de getoonde sporen werden nooit bemonsterd, zoals uit ander beeldmateriaal overduidelijk blijkt. Om nationale bekendheid te verkrijgen - de betreffende uitzending was eigenlijk een onbetaalde reclamespot - sloeg de fantasie van deze onderzoeker op hol! (lees hier meer: <https://deemzet.nl/6/5/1/links.htm>).

Ook andere DNA-sporen werden op deze wijze van extra betekenis voorzien:

<https://deemzet.nl/6/3/5/links.htm> en <https://deemzet.nl/6/3/4/links.htm> geven een inkijkje.

Overigens..., als u heel goed gekeken heeft zag u in spoor #10 piekjes, die noch met de hypothese van een zuiver profiel, noch met de hypothese van een mengprofiel W+L verklaarbaar zijn. In andere sporen zien we dit verschijnsel ook. Liet de werkelijke dader toch iets achter?